

I sit første 5-års fællesprogram, der udløb i 1962, satsede Euratom i høj grad på reaktorteknologi og udvikling af kraftreaktorer. Den integrerede europæiske reaktorindustri, som det var hensigten at søge skabt inden for Fællesskabet, er imidlertid ikke blevet til virkelighed, bl. a. fordi industrierne i de enkelte lande, formentlig under indtryk af forskelle i den nationale atomkraftpolitik, har ønsket at markedsføre forskellige reaktortyper. Grundlaget for en stor del af Euratoms fællesprogrammer er på denne baggrund formindsket, og Euratoms forskningsindsats er i stigende grad kommet til at stå i skyggen af den nukleare indsats i hvert af medlemslandene.

Siden udløbet af det andet 5-årsprogram i 1967 har det ikke været muligt at opnå enighed mellem de seks medlemsstater om et nyt flerårigt forskningsprogram. Euratoms aktiviteter har derfor siden 1968 fundet sted under 1-årige budgetter.

Kun ca. 40 pct. af det samlede budget på 40,6 mill. regningsenheder (dollars) for 1972 medgår til fællesprogrammer, dvs. forskningsprogrammer, som er fælles for alle deltagende seks lande, mens de øvrige 60 pct. medgår til såkaldte komplementære programmer, hvori ikke alle medlemsstater deltager, og som derfor ikke finansieres over EF-fællesbudget, men af de deltagende medlemslande efter en særlig fordelings-skala for hvert enkelt program. I betragtning af, at Euratoms samlede forskningsprogrammer i 1971 kun udgjorde ca. 6 pct. af de nuværende medlemslandes samlede civile forskningsindsats på atomenergiområdet, jfr. bemærkninger til lovforslaget om Danmarks tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber, tillæg 1, p. 99, og af, at den fælles forskningsindsats som nævnt omfatter mindre end halvdelen af disse programmer, vil det ses, at Euratom-samarbejdet kun udgør en beskedent del af den europæiske forskningsindsats på atomenergiområdet. Såfremt EF udvides, uden at der finder en tilsvarende udvidelse sted af Euratoms samlede program, vil dette højst komme til at udgøre et par procent af den samlede civile atomforskning i medlemslandene.

Som et integreret led i det foran omtalte forslag fra EF-kommissionen om en fælles politik på det videnskabelig teknologiske område har kommissionen fremlagt forslag om et nyt flerårs forskningsprogram for Euratoms fælles forskningscenter. EF-kommissionen har i denne forbindelse stillet forslag om en reduktion af den forskningsaktivitet, der i øjeblikket finder sted på det fælles Atomforskningscenter, og især på dettes hovedafdeling i Ispra. Ligeledes har kommissionen foreslået, at der gennemføres ikke-nukleare forskningsaktiviteter som Euratom-programmer. De politiske meningsforskelle blandt de nuværende EF-medlemslande om kommissionens forslag angående det fælles forskningscenters fremtid synes imidlertid betydelige. En afklaring i form af en ministerrådsbeslutning kan tidligst forventes i løbet af efteråret 1972. Det kan dog betragtes som sandsynligt, at visse eksisterende Euratom-forskningsprogrammer, f. eks. arbejdet med plutonium og transplutonium i Karlsruhe (Tyskland) og arbejdet med nukleare mål og standarder i Geel (Belgien) vil blive videreført. Disse programmer, der tilsammen udgør ca. 60 pct. af det egentlige fællesprogram for 1972, omfatter forskning, som vil kunne give resultater, som også Risø kan have nytte af, bl. a. fordi forskning inden for tilgrænsende områder finder sted på Risø. Det fælles forskningscenter og/eller EF-kommissionen kan endvidere forventes at få en vis rolle at spille som koordinator af visse specielle nukleare forskningsaktiviteter i medlemslandene, eventuelt således at disse aktiviteter helt eller delvis finansieres ved Euratoms midler gennem forskningskontrakter. Som eksempler på sådanne programmer kan nævnes Euratoms forskningsprogrammer dels vedrørende plasmafysik (fusionsforskning) dels biologi og sundhedsbeskyttelse, der er vedtaget som særskilte femårsprogrammer, der løber fra 1971-75. Vedrørende disse to programmer er der allerede etableret foreløbig kontakt mellem Risø og repræsentanter for Euratom, og der kan på disse områder muligvis blive tale om et nærmere samarbejde mellem Risø og Euratom. Gennemførelsen af disse programmer er lagt i hænderne på en række ekspertudvalg med deltagere fra samtlige medlemslande, ligesom der i øvrigt også til at bistå EF-kommissionen er nedsat et antal arbejdsgrupper med eksperter fra medlemslandene. I tilfælde af dansk medlemskab af EF må man formentlig påregne, at